

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

AZİZ GÜLŞEN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/20070)

Karar Tarihi: 23/3/2017

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör Yrd. : Leyla Nur ODUNCU
Başvurucu : Aziz GÜLŞEN
Vekili : Av. Mahmut GÜVEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanun kapsamında yapılan başvurunun kabul edilip idare ile sulhname imzalanması akabinde yerleşim yerinde kadastro çalışmaları yapılması sonucunda taşınmazlarının daha çok olduğunun ortaya çıktığı gerekçesi ile yapılan ikinci başvurunun reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı, mülkiyet hakkı ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 24/12/2014 tarihinde Midyat 1. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 13/4/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu, Batman ili Gercüş ilçesi Bağözü köyünde ikamet etmekte iken meydana gelen terör olayları nedeniyle 1994 yılında yerleşim yerinden göç etmek zorunda kaldığını iddia etmiştir.

8. Başvurucu 30/5/2005 tarihinde 5233 sayılı Kanun kapsamına giren zararının karşılanması talebiyle Batman Valiliği Zarar Tespit Komisyonuna (Komisyon) başvurmuştur.

9. Bağözü köyü muhtarı İ.Y., azalar İ.O. ve K.B. ile başvurucu tarafından düzenlenen ve imza altına alınan "Zilyetlik Belgesi" başlıklı tutanağı başvurucu, Komisyona sunmuştur. Bu tutanakta başvuru sahibinin iki katlı evinin, Cemike mevkinde 8 ve 10 dönüm

tarlasının, Cemike mevkiinde 2 dönüm bağının, Berme mevkinde 8 dönüm tarlasının, Berme mevkiinde 8 ve 5 dönüm bağının, Segi/Setan mevkinde 2 dönüm tarlasının, Avreşke mevkinde 6 dönüm tarlasının, Naval mevkinde 2 dönüm sulu arazisinin ve badem, armut, ceviz ağaçlarının bulunduğu iddia edilmiştir.

10. Başvuru kapsamında 4/10/2006 tarihinde gerçekleştirilen keşif işleminde başvurucunun 1.620 m² sulu arazisinin, 9.500 m² kuru arazisinin, 12.800 m² bağının, 66 m² evinin, başvurucunun adına kayıtlı 23,92 m² arazinin bulunduğu tespit edilmiştir.

11. Komisyon 6/6/2008 tarihli ve 2008/3-329 sayılı kararında bilirkişi heyetince yapılan keşif, tutulan tutanaklar, orman bilirkişi raporu ve dosyadaki diğer bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda başvurucunun zirai arazisine ulaşamamaktan, bina ve eklentilerinin hasar görmesinden kaynaklanan zararlarına karşılık İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün yazıları esas alınarak toplam 14.500 TL ödenmesine karar vermiştir.

12. Komisyon kararının ardından 5233 sayılı Kanun'un 12. maddesi gereğince davet yazısı ile birlikte sulhname örneği başvurucuya gönderilmiştir.

13. *"Yukarıda aynı/nakdi olarak belirtilen zararımın/zararlarımın karşılanması sonucunda Komisyonun tespitine esas olay ile ilgili olarak uğradığım zararımın tamamının karşılanmış olduğunu kabul ve taahhüt ederim"* beyanını içeren sulhnamenin, başvurucu vekili tarafından imzalanması akabinde Kanun'un 13. maddesi kapsamında 20/1/2009 tarihinde vali onayı yapılmıştır.

14. Belirlenen tazminat miktarı 19/1/2010 tarihinde başvurucu vekilinin hesap numarasına aktarılmıştır.

15. Başvurucu 5/7/2011 tarihinde Komisyona yeniden başvuruda bulunmuş; başvurusu hakkındaki ilk kararın köyünde kadastro çalışmaları yapılmadan önce verildiğini, bu nedenle bakiye zararlarının bulunduğunu iddia etmiştir. Başvuru dilekçesinde yer alan tabloda kadastro çalışmaları sonrasında başvurucunun Bağözü köyünde 102 ada 18 parselde bulunan 18.174,10 m² tarlada 2/13 hissesinin; 120 ada 31 parselde bulunan 17.825,75 m² tarlada tam hissesinin; 120 ada 55 parselde bulunan 28.242,86 m² tarlada 1/2 hissesinin; 120 ada 63 parselde bulunan 18.845,56 m² tarlada 1/2 hissesinin; 121 ada 16 parselde bulunan 9.112,56 m² bağda 1/2 hissesinin; 133 ada 13 parselde bulunan 57,50 m² arsada tam hissesinin; 138 ada 8 parselde bulunan 735,53 m² tarlada tam hissesinin; 139 ada 42 parselde bulunan 403,51 m² bahçede tam hissesinin; 140 ada 83 parselde bulunan 590,75 m² bahçede tam hissesinin; 140 ada 206 parselde bulunan 5.323,66 m² tarlada tam hissesinin olduğu beyan edilmiştir.

16. Komisyon 27/7/2011 tarihli; 2011/3-1316 sayılı kararında, daha önce sulhname imzalanıp başvurucuya tazminat ödendiğinden talebinin reddine karar verilmiştir.

17. Ret işlemine karşı başvurucu tarafından Batman İdare Mahkemesinde iptal davası açılmıştır. Başvurucu Komisyona sunduğu dilekçede (bkz. § 15) yer alan tabloya dava dilekçesinde de yer vermiştir.

18. Batman İdare Mahkemesinin 10/8/2012 tarihli ve E.2011/3502, K.2012/4908 sayılı kararı ile dava reddedilmiştir. Mahkemenin gerekçesi şöyledir:

"...dava konusu işlemde zarar tespit komisyonunun, davacının başvurusunu reddetmesinin sebebi olarak; "davacının daha önce yaptığı başvurunun sonuçlandığı ve sulhname imzalanarak ödemelerin yapılması" gösterildiğinden, uyuşmazlığın bu çerçevede incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Olayda, davacının daha önceki başvurusu üzerine 5233 sayılı Kanun uyarınca tazmini gereken zararları tespit edilerek davalı idare ve davacı arasında anlaşma sağlanıp sulhname imzalanmış ve sulhnamede belirtilen zarar kalemlerine karşılık olarak uzlaşya varıldığı, ancak davacı vekili tarafından, bilirkişiler tarafından hesaplanan zarar miktarından kesinti yapıp yapılmadığının bildirilmesi ve kesinti yapıldı ise yasal faiziyle birlikte iadesi yönündeki başvurusunun, sulhnamenin amacına uymamaktadır.

Bu durumda, aynı ve nakdi tüm zararlarının karşılandığı kabul ve taahhüt edilerek sulhname imzalandıktan sonra, sulhnamede belirtilen miktar ile gerçek zarar miktarı hesabı arasında fark olduğu iddiası üzerine tazminat talebinin karşılanması mümkün olmadığından, sonradan yapılan başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmamaktadır..."

19. Başvurucunun temyizi üzerine Danıştay Onbeşinci Dairesinin 26/4/2013 tarihli ve E.2012/12407, K.2013/3048 sayılı ilamı ile kararın usul ve hukuka uygun olduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmediği belirtilerek onanmasına karar verilmiştir.

20. Karar düzeltme talebi, aynı Dairenin 15/5/2014 tarihli ve E.2014/949, K.2014/3794 sayılı ilamı ile reddedilmiştir. Ret kararı 24/11/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir.

21. Başvurucu, 24/12/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

22. 5233 sayılı Kanun'un 1., 2., 4., 6., 7., 8., 12., 13., geçici 1., geçici 4. maddeleri.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 23/3/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

24. Başvurucu; terör olayları nedeniyle ikamet ettiği köyünü terk etmek zorunda kaldığını, 5233 sayılı Kanun kapsamında yaptığı talebinin kabul edilip kendisine tazminat ödendiğini, köyünde kadastro çalışmaları yapılmadan önce bu işlemler gerçekleştiği için ilk Komisyon kararında maddi hata yapıldığını, taşınmazlarının alanları konusunda idarece yapılan tespitlere güvenerek sulhname imzaladığını, kadastro çalışmaları sonrasında önceden tespit edilen taşınmaz alanından daha fazla alanda taşınmazı olduğunu öğrendiğini, bakiye zararları için 5233 sayılı Kanun kapsamında yaptığı ikinci başvurunun daha önce sulhname imzalanmış olduğu gerekçesi ile reddedildiğini, bu karara karşı açmış olduğu davanın da reddedildiğini, ret kararlarının hatalı olduğunu, sulhname kapsamında ödenen tazminatın zararını karşılamaktan uzak olduğunu belirterek adil yargılanma hakkı, mülkiyet hakkı ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

25. Başvuru formu ve ekleri incelendiğinde başvurunun 5233 sayılı Kanun kapsamındaki bakiye zararının tazmini amacıyla açtığı davanın reddedilmesi nedeniyle Anayasa'nın 35., 36. ve 40. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini iddia ettiği anlaşılmıştır. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun ihlal iddialarının incelemesinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altında alınan mülkiyet hakkı yönünden yapılması gerekli ve yeterli görülmüştür.

26. Başvurucu; Batman ili Gercüş ilçesi Bağözü köyünde ikamet etmekte iken meydana gelen terör olayları nedeniyle yerleşim yerinden göç etmek zorunda kaldığını, 5233 sayılı Kanun kapsamında yapmış olduğu başvurunun 6/6/2008 tarihli Komisyon kararında

kabul edildiğini, taşınmazlarının alanları konusunda idarece yapılan tespitlere güvenerek sulhname imzaladığını, Komisyon kararı akabinde Bağözü köyünde kadaströ çalışmaları yapıldığını, köyde kadaströ çalışmaları yapılmadan önce Komisyonca tazminat ödenmesine karar verildiğinden Komisyon kararında maddi hata bulunduğunu, kadaströ çalışması sonrasında bakiye zararları için yaptığı ikinci başvurunun ve akabinde açtığı davanın reddedildiğini, zararlarının karşılanmadığını belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

27. Başvurucu, taşınmazlarının alanları konusunda idarece yapılan tespitlere güvenerek sulhname imzaladığını iddia etmiş ise de 5233 sayılı Kanun kapsamında yapılan başvuru için düzenlenen ve aralarında başvurusunun da yer aldığı dört kişi tarafından imzalanan tutanağın (bkz. § 9) incelenmesinde, tutanak içeriğinde geçen zarar kalemleri ve alan miktarlarının, başvuru tarafından ikinci başvuruda Komisyona sunulan dilekçede (bkz. § 15) ve dava dilekçesinde (bkz. § 17) ileri sürülen zarar kalemleri ve alan miktarları ile yaklaşık olarak örtüştüğü tespit edilmiştir.

28. 5233 sayılı Kanun kapsamında yapılan başvurularda idare ile sulhname imzalanması nedeniyle bakiye zarar iddiasına ilişkin davanın reddedilmesi, daha önce de bireysel başvuruya konu olmuş ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda verdiği kararlarda, idari ve yargısal süreci müteakip ihlali tespit eden ve makul bir tazminata hükmedilmesini temin eden etkili bir giderim yolu bulunduğundan hareketle başvurusunun mağdur sıfatının ortadan kalkmış olması sebebine dayanılarak kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir (*Zübeyit Kaya*, B. No: 2013/7674, 21/5/2015, §§ 29-43; *Faris Arslan*, B. No: 2014/1026, 20/5/2015, §§ 45-58).

29. Olayda başvuru, terör ve terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle oluşan zararlarının karşılanması amacıyla 5233 sayılı Kanun kapsamında Komisyona başvurmuş; başvuru kapsamında 4/10/2006 tarihinde gerçekleştirilen keşifte başvurusunun mal varlığına ilişkin tutanak tutulmuş (§ 10), başvuru bu tutanak içeriğinde yer alan zarar kalemlerinin ve miktarlarının kendisi tarafından Komisyona sunulan "*Zilyetlik Belgesi*" (§ 9) başlıklı tutanak içeriği ile örtüşmediğine ilişkin bir beyan belirtmediği gibi değerlendirmelerin hiçbir aşamasında bu keşif tutanağına ya da imzalara ilişkin herhangi bir ihtirazi kayıt koymamış ya da itirazda bulunmamıştır.

30. Komisyon tarafından yapılan araştırma ve inceleme sonucunda başvurusunun mal varlığına ulaşamaması nedeniyle başvuru lehine 14.500 TL'lik tazminat miktarı belirlenmiştir (§ 11). Bu miktar başvuru tarafından kabul edilerek idare ile sulhname imzalanmıştır. Komisyon tarafından hükmedilen tazminat miktarı 19/1/2010 tarihinde başvuru vekilinin hesap numarasına aktarılmıştır. Başvuru bu karara karşı herhangi bir yargı yoluna başvurduğuna, bakiye zararlarını talep ettiğine dair bir beyanda bulunmamıştır.

31. Düzenleyen ve imza altına alanlar arasında başvurusunun da yer aldığı ve Komisyona yapılan ilk başvuruda sunulan "*Zilyetlik Belgesi*" başlıklı tutanağın (§ 9) ve başvuru tarafından ikinci başvuruda sunulan tablonun (§§ 15, 17) incelenmesinde belge içeriklerinde ileri sürülen zarar kalemleri ve alan miktarlarının yaklaşık olarak örtüştüğü tespit edilmiştir. Başvurusunun eksik hesaplandığını beyan ettiği zarar miktarı dikkate alındığında, başvurusunun idareyle anlaşma sağlayarak sulhnameyi imzalamasıyla Komisyonun tespitine esas olan olay ile ilgili Komisyonca karara bağlanan zarar kalemleri konusunda maddi mağduriyetin açıkça orantısız olmayacak şekilde giderildiği sonucuna varılmıştır. Başvuru, Komisyonun tespitinde belirlenen ve zararlarının tamamını karşıladığını beyan ettiği alacağını 19/1/2010 tarihinde tümüyle davalı idareden tahsil etmekle mülkiyet hakkına ilişkin mağduriyeti bu tarihte giderilmiş ve bu hak yönünden başvurusunun mağdurluk statüsü de sona ermiştir. Öte yandan başvuru, Komisyon tarafından ödenmesine karar verilen tazminat tutarlarının kendisine ödenmediği ya da eksik ödendiği yönünde bir iddiada da bulunmamıştır.

Başvuru Numarası : 2014/20070
Karar Tarihi : 23/3/2017

32. Açıklanan nedenlerle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden başvurucunun mağdurluk statüsünü kaybettiği anlaşıldığından anılan iddianın diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvurucu üzerinde BIRAKILMASINA 23/3/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ